

ชุมชนกับการจัดการอุทกภัยปี พ.ศ. 2554 : กรณีศึกษา ชุมชนอยู่เจริญ
เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร (อยู่เจริญโมเดล)

*Community With Flooding Management in 2011:
Case Study Yu-Chareon Community, Don Muang District, Bangkok.
(Yu-Chareon Model)*

นายปรีชา ปิยจันทร์*

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องชุมชนกับการจัดการอุทกภัยปี พ.ศ. 2554 กรณีศึกษา ชุมชนอยู่เจริญ เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร (อยู่เจริญโมเดล) เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่ใช้การสัมภาษณ์จากภาคีที่เกี่ยวข้อง 3 ภาคส่วน คือ ประธานชุมชนหรือผู้นำชุมชน ตัวแทนกรรมการชุมชน และตัวแทนของประชาชนที่มีบ้านพักอาศัยในชุมชน ผลการศึกษาพบว่า ชุมชนอยู่เจริญ เป็นชุมชนเขตเมือง ที่เป็นชุมชนของผู้มีรายได้ระดับปานกลาง เป็นชุมชนที่ผู้อาศัยอพยพมาจากต่างจังหวัดทุกภูมิภาคเพื่อมาประกอบอาชีพในกรุงเทพมหานคร จึงทำให้เป็นชุมชนที่มีความคล่องตัวสูงในการรวมกลุ่มเพื่อพัฒนาชุมชน เพราะวิถีชีวิตเดิมมีการเอื้ออาทร มีจิตอาสาสูง จึงเป็นทุนที่สำคัญของชุมชน ดังนั้นการกอบกู้วิกฤตอุทกภัยจึงมีปัจจัยดังกล่าวนี้เป็นทุนที่สำคัญอย่างหนึ่ง นอกจากนี้ มีปัจจัยที่นำมาซึ่งความสำเร็จในการกอบกู้วิกฤตน้ำท่วม โดยมีปัจจัยหลักจากการมีผู้นำชุมชนที่เข้มแข็งเป็นนักบริหารจัดการ ศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์หรือคนในชุมชนที่มีการศึกษาคิด มีอาชีพหลากหลายที่นำมาช่วยพัฒนาชุมชนในภาวะวิกฤต การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในชุมชน การมีความสามัคคีมีน้ำหนึ่งใจเดียวกันของประชาชนในชุมชน การมีเครือข่ายทางสังคมที่ดีทั้งภายในและภายนอกชุมชน ประชาชนในชุมชนมีรายได้ระดับปานกลางทำให้เกิดพลังกลุ่มได้ง่าย คณะกรรมการของชุมชนมีการทำกิจกรรมที่ทำให้เกิดรายได้ เพื่อเป็นทุนในการนำไปพัฒนาชุมชน นอกจากนี้การมีทำเลที่ตั้งที่เหมาะสมก็เป็นปัจจัยเสริมที่ทำให้การกอบกู้วิกฤตที่สามารถจัดการได้ดีด้วย

ABSTRACT

The objective of this research was to investigate the achieving factors for flooding management of Yu-Chareon Community, Don Muang District, Bangkok. The researcher had interviewed three groups of stakeholders, these were : the community leader; the representatives of the community committee; and the representatives of community residents.

The results were as follow : Yu-Chareon Community was an urban community of average income families. The majority of the residents were moved from all regions of Thailand to work in Bangkok. It was, as a result, easy to form a collaborated group for community development.

*อาจารย์ประจำคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก

As most of these residents' traditional ways of living encouraged the spirit of helping each other and of volunteerism. This became the community's principle assets in rescuing the Great Flooding Crisis. Other principle factors included: the community leadership-the leader himself was a capable manager. Besides, the community residents were well-educated and carried on various career fields which were useful for solving crisis. Moreover, the participation from all stakeholders in the community and the community unity, including the strong and capable social networks both inside and outside the community were also beneficial. The fact that the community consisted of the average income residents, it helped strengthen the group power. Furthermore, the community committee had arranged activities to yield income for the community development programs. Finally, the community was situated on the suitable location that helped generate better management during the crisis.

บทนำ

อุทกภัยในประเทศไทย พ.ศ. 2554 เป็นอุทกภัยที่นับว่าร้ายแรงที่สุดในแง่ของปริมาณน้ำและจำนวนผู้ได้รับผลกระทบที่เกิดขึ้นระหว่างฤดูมรสุม จากการรายงานของวิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี (www.th.wikipedia.org/wiki/อุทกภัยในประเทศไทย พ.ศ.2554, มี.ค. 55) ได้รายงานว่าอุทกภัยที่เกิดขึ้น ได้เกิดผลกระทบต่อบริเวณลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาและลุ่มแม่น้ำโขง เริ่มตั้งแต่ปลายเดือนกรกฎาคม และสิ้นสุดเมื่อวันที่ 16 มกราคม พ.ศ. 2555 (แต่การฟื้นฟูยังมีต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน) มีราษฎรที่ได้รับผลกระทบมากกว่า 12.8 ล้านคน โดยธนาคารโลกประเมินผลค่าความเสียหายสูงถึง 1.44 ล้านล้านบาทเมื่อธันวาคม พ.ศ. 2554 และจัดให้เป็นภัยพิบัติที่สร้างความเสียหายมากที่สุดเป็นอันดับสี่ของโลกอุทกภัยที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2554 ทำให้พื้นที่เสียหายกว่า 150 ล้านไร่ ซึ่งในจำนวนดังกล่าวเป็นพื้นที่เกษตรกรรม และอุตสาหกรรมใน 65 จังหวัด 684 อำเภอ ราษฎรได้รับความเดือนร้อน 4,086,138 คน บ้านเรือนเสียหายทั้งหมด 2,329 หลัง บ้านเรือนเสียหายบางส่วน 96,833 หลัง พื้นที่เกษตรคาดว่าจะได้รับความเสียหาย 11.20 ล้านไร่ ถนน 13,961 สาย ท่อระบายน้ำ 777 แห่ง ฝาย 982 แห่ง ทำนบ 142 แห่ง สะพาน

และคอสะพาน 724 แห่ง บ่อปลา/กุ่ม/หอย 231,919 ไร่ ปศุสัตว์ 13.41 ล้านตัว มีผู้เสียชีวิต 813 ราย (44 จังหวัด) สูญหาย 3 คน (จ.แม่ฮ่องสอน 2 ราย จ.อุดรดิตถ์ 1 ราย)สำหรับกรุงเทพมหานคร น้ำเริ่มท่วมบริเวณถนนพหลโยธินช่วงอนุสรณ์สถาน และพบเพิ่มเติมในพื้นที่อื่น ๆ อีก ตั้งแต่วันที่ 9 สิงหาคม 2554 โดยมีการบันทึกไว้ว่า วันที่ 7 ตุลาคม 2554 กรุงเทพมหานครมีประชาชนได้รับความเดือดร้อน 73 ชุมชน 3,384 ครัวเรือน และทางกรุงเทพมหานครพยายามเร่งระบายน้ำผ่านประตูระบายน้ำด้วยมีปริมาณน้ำมากที่สุด นับตั้งแต่ พ.ศ. 2485 ประกอบกับการมีข้อมูลที่ขัดแย้งกัน ทำให้การบริหารจัดการน้ำขาดเอกภาพ โดยเฉพาะมีการยืนยันจาก พลตำรวจเอกประชา พรหมนอก ผู้อำนวยการศูนย์ปฏิบัติการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย เคยแถลงยืนยันก่อนหน้านี้ว่า กรุงเทพมหานครจะไม่ประสบอุทกภัย แต่ในที่สุด วันที่ 22 ตุลาคม 2554 น้ำได้เอ่อท่วมตลาดรังสิตและบริเวณถนนพหลโยธิน ซอยพหลโยธิน 87 ซอยพหลโยธิน 85 ภาวะน้ำท่วมได้เข้าสู่พื้นที่กรุงเทพมหานครมากขึ้น โดยในวันที่ 31 ตุลาคม 2554 น.ส. ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีมีคำสั่งให้กรุงเทพมหานครเปิดประตูระบายน้ำคลองสามวา 1 เมตร ส่วนผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครต้องการให้เปิดเพียง 75-80 เซนติเมตร โดยทางผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

อ้างเหตุผลว่า เพื่อป้องกันเขตนิคมอุตสาหกรรมบางชัน ขณะที่ทางมือเปิดถนนนิคมใหม่เรียกร่องให้เปิดประตูระบายน้ำ 1.5 เมตร จากนั้นในวันที่ 1 พฤศจิกายน 2554 เกิดความขัดแย้งอย่างรุนแรง โดยประชาชนสองกลุ่มในเขตคลองสามวา และเขตมีนบุรีต่อกรไม่พอใจ ในการขอระบายน้ำผ่านประตูคลองสามวา มีการบุกรุกทำลายทรัพย์สินของทางราชการ ในวันที่ 7 พฤศจิกายน พ.ศ. 2554 ผู้ว่ากรุงเทพมหานคร ประกาศให้เขตคลองสามวาเป็นเขตอพยพทั้งเขต และในวันที่ 9 พฤศจิกายน 2554 กรุงเทพมหานคร มีการประกาศเขตอพยพแล้ว 12 เขต ได้แก่ เขตดอนเมือง เขตสายไหม เขตหลักสี่ เขตบางเขน เขตคลองสามวา เขตบางพลัด เขตตลิ่งชัน เขตทวีวัฒนา เขตบางแค เขตภาษีเจริญ เขตหนองแขม และเขตจตุจักร จากสถานการณ์ที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า อุทกภัยที่เกิดขึ้นนอกจากจะสร้างความสูญเสียต่อชีวิตและทรัพย์สินทั้งภาคราชการ เอกชนและประชาชนแล้ว ยังส่งผลต่อการสร้างความขัดแย้งในสังคมมากมาย โดยเฉพาะในช่วง

เกิดภาวะน้ำท่วม มีหลายชุมชนที่มีการจัดการที่นำมาซึ่งปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนในชุมชน เช่น การรับบริจาคอาหารจากภายนอกชุมชนมีการกระจายไม่ทั่วถึงครอบคลุมชุมชน บางครัวเรือนมีการรับบริจาคอย่างเหลือเฟือ แต่บางครัวเรือนไม่เคยได้รับสิ่งของช่วยเหลือเลยชุมชนอยู่เจริญ เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร นับเป็นเขตที่ประสบอุทกภัยที่ประกาศให้เป็นพื้นที่อพยพ แต่จากการที่ผู้วิจัยได้ติดตามข่าวสารโดยเฉพาะจากสื่อโทรทัศน์พบว่า ชุมชนอยู่เจริญ นับเป็นชุมชนที่สามารถบริหารจัดการชุมชนที่เป็นระบบ โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชน จนเป็นชุมชนต้นแบบ “อยู่เจริญโมเดล” ที่ต่อสู้อุทกภัยน้ำท่วม แม้ว่าในระยะแรก ๆ จะช่วยกันป้องกันน้ำท่วมชุมชนของตนเองได้ แต่ในที่สุดก็ไม่สามารถเอาชนะปริมาณน้ำที่มากได้ชุมชนจึงประสบกับอุทกภัย แต่พบว่าแม้ชุมชนจะประสบกับอุทกภัยที่เกิดขึ้น ชุมชนได้มีการบริหารจัดการที่สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมเพื่อให้วิกฤตดังกล่าวผ่านพ้นไปด้วยดี

ภาพที่ 1 น้ำท่วมภายในชุมชนอยู่เจริญ เมื่อปี พ.ศ. 2554

การค้นหาคำตอบเพื่อเป็นต้นแบบของชุมชนที่ต่อสู้อุทกภัยน้ำท่วมในปี พ.ศ. 2554 ในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยจึงมีคำถามการวิจัยเกิดขึ้นว่าชุมชนอยู่เจริญ มีระบบการบริหารจัดการเพื่อเป็นชุมชน

ของคนที่สู้ภัยน้ำท่วมได้อย่างไร มีปัจจัยหรือบริบทของชุมชนในด้านต่าง ๆ อะไรบ้างที่ทำให้ชุมชนเป็นชุมชนที่มีพลังเพื่อการต่อสู้กับปัญหาที่ได้ส่งผลกระทบต่อรุนแรงได้

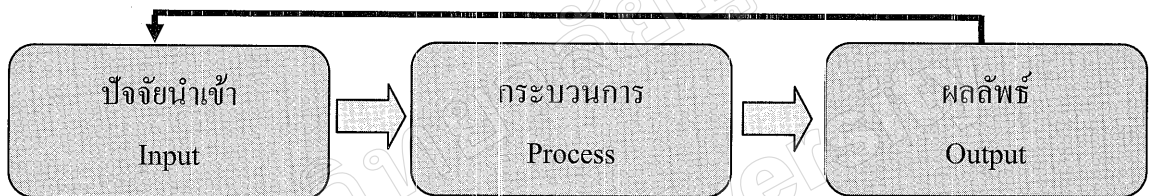
วัตถุประสงค์การศึกษา

- (1) เพื่อศึกษาข้อมูลชุมชน และทุนทางสังคมของชุมชนอยู่เจริญ เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร
- (2) เพื่อศึกษากระบวนการจัดการในการต่อสู้อุทกภัย ปี พ.ศ. 2554 ของชุมชนอยู่เจริญ หรือ “อยู่เจริญโมเดล”

ดอนเมือง กรุงเทพมหานคร (อยู่เจริญโมเดล) ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิดในการจัดการชุมชนจากทฤษฎีของ David Easton (www.Slideshare.net/FishFly/system-theory) ที่มีปฏิสัมพันธ์ต่อกันระหว่างปัจจัยนำเข้าที่ส่งผลให้กระบวนการจัดการเกิดขึ้น แล้วเกิดเป็นผลลัพธ์ต่อการจัดการปัญหา เพื่อการบริหารจัดการชุมชนต่อการกอบกู้วิกฤตอุทกภัยน้ำท่วมของชุมชน โดยมีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง ดังภาพที่ 2

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง ชุมชนกับการจัดการอุทกภัยปี พ.ศ. 2554 กรณีศึกษา ชุมชนอยู่เจริญ เขต

▪ ปัญหาอุทกภัย ▪ ทุน - ทุนทางสังคม - ศักยภาพของผู้นำชุมชน - ทรัพยากรเพื่อการจัดการชุมชน ▪ โครงการ	▪ การมีส่วนร่วมจากภาคีต่าง ๆ รวมทั้งประชาชนในชุมชน ▪ กิจกรรมตามโครงการต่าง ๆ ▪ Net work หรือเครือข่ายแลกเปลี่ยนทางสังคม	▪ ความสำเร็จของงาน ▪ คุณภาพของงานดีขึ้น

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย แสดงถึงองค์ประกอบที่ส่งผลต่อกระบวนการจัดการชุมชน เพื่อกอบกู้อุทกภัยน้ำท่วมปี พ.ศ.2554 ของชุมชนอยู่เจริญ

วิธีการศึกษา

การศึกษาวิจัยเรื่องชุมชนกับการจัดการอุทกภัย ปี พ.ศ. 2554 กรณีศึกษา ชุมชนอยู่เจริญ เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร (อยู่เจริญโมเดล) ได้ศึกษาการดำเนินงานของภาคส่วนที่เกี่ยวข้องต่อการจัดการชุมชนในกรณีเกิดเหตุวิบัติหรือปัญหา ว่าชุมชนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินการเพื่อฝ่าฟันปัญหาและอุปสรรคให้ผ่านพ้นไปได้ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ประเภทของงานวิจัยและเครื่องมือเพื่อการวิจัย
เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยศึกษาการบริหารจัดการชุมชนในภาวะวิกฤตต่อการเกิดอุทกภัย ปี พ.ศ.2554 โดยสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview) กับภาคีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการชุมชน เพื่อให้ผ่านพ้นวิกฤตไปได้ โดยใช้เครื่องมือคือแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และมีการศึกษาข้อมูลหลักฐานต่าง ๆ ของชุมชนที่มีรวบรวมไว้ในชุมชน ทั้งเอกสาร หรือไฟล์อิเล็กทรอนิกส์ (Database ของชุมชน)

ผู้ให้ข้อมูลเพื่อการศึกษา

เพื่อให้การศึกษาเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดขึ้น ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview) กับผู้แทนทั้ง 3 กลุ่ม คือกลุ่มที่ 1 กลุ่มผู้นำชุมชน กลุ่มที่ 2 คณะกรรมการชุมชน และกลุ่มที่ 3 กลุ่มสมาชิกชุมชน โดยเฉพาะกลุ่มที่ 2 และ 3 ได้มีการสัมภาษณ์กับตัวแทนที่ไม่มีภาระงาน แต่ใช้ความสะดวกของผู้ที่ให้ข้อมูล มีรายละเอียดดังนี้

- (1) ผู้นำหรือประธานชุมชน จะมีการสัมภาษณ์นายทินกร จรรยา
- (2) คณะกรรมการชุมชน ได้สัมภาษณ์รองประธานชุมชนและตัวแทน คณะกรรมการชุมชน 1 คน รวมทั้งหมด 2 คน
- (3) สมาชิกชุมชน ได้สัมภาษณ์ตัวแทนจากสมาชิกในชุมชนจำนวน 2 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้มีการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการอธิบายเพื่อแสดงให้เห็นถึงศักยภาพต่าง ๆ ของชุมชน อีกทั้งการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการบริหารจัดการชุมชน เพื่อค้นหาปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการชุมชนในภาวะวิกฤต

สรุปการวิจัยและการอภิปรายผล

การศึกษาวิจัย เรื่อง ชุมชนกับการจัดการอุทกภัย ปี พ.ศ. 2554 กรณีศึกษาชุมชนอยู่เจริญ เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร (อยู่เจริญโมเดล) ผลการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการบริหารจัดการชุมชนทั้ง ผู้นำชุมชน ตัวแทนกรรมการชุมชน และตัวแทนลูกบ้าน หรือประชาชนในชุมชน ผลการศึกษาสามารถสรุปได้ดังนี้

ชุมชนอยู่เจริญ เป็นชุมชนหมู่บ้านจัดสรรในเขตเมืองหลวง เป็นชุมชนของผู้มีรายได้ระดับปานกลาง มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 993 ครัวเรือน โดยลักษณะบ้านพักอาศัยในชุมชนเป็นอาคารพาณิชย์และบ้านแบบทาวน์เฮ้าส์

การบริหารจัดการชุมชนในช่วงการเกิดวิกฤตน้ำท่วม ปี พ.ศ. 2554 ชุมชนประสบผลสำเร็จในการกอบกู้วิกฤตของชุมชนได้นั้นในทัศนะของผู้นำชุมชนชี้ให้เห็นว่ามีหลายปัจจัยที่ทำให้ชุมชนอยู่เจริญสามารถกอบกู้วิกฤตเพื่อการแก้ไขปัญหาได้นั้น เกิดขึ้นจากปัจจัยที่สำคัญคือ

1. ความเป็นชุมชนรายได้ระดับปานกลางหรือครอบครัวแต่ละครัวเรือนมีรายได้ไม่แตกต่างกันมาก ทำให้มีความคล่องตัวต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการปัญหา อีกทั้งประชาชนมีจิตอาสาสูง ซึ่งนับเป็นทุนที่สำคัญของชุมชน ประธานชุมชนชี้ให้เห็นว่าชุมชนอยู่เจริญ เป็นชุมชนหมู่บ้านจัดสรรที่มีราคาซื้อขายให้กับผู้อยู่อาศัยในราคาปานกลาง จึงทำให้ผู้ที่เข้ามาอยู่อาศัยเป็นผู้ที่มีรายได้ระดับปานกลางจนถึงสูงแต่ก็สูงไม่มาก จากการเป็นชุมชนรายได้ปานกลาง จึงเปิดโอกาส

ให้ประชาชนต่างจังหวัดทั้งสี่ภาคที่เข้ามาประกอบอาชีพ หรือมีครอบครัวในกรุงเทพมหานคร

จึงกลายเป็นชุมชนที่มี อัตลักษณ์ของคนทั้งสี่ ภาคอยู่ในชุมชนเดียวกัน มีการเอื้ออาทรดูแลกันเหมือน ชุมชนดั้งเดิมที่แต่ละครอบครัวที่เคยอยู่ในภูมิภาคของ ตนเอง หรือความเป็นคนต่างจังหวัดยังติดอยู่ในวิถีการ ดำรงชีวิตแม้จะมาอาศัยอยู่ในเขตเมืองหลวง ประชาชน ชุมชนจึงถือว่าการเป็นชุมชนดั้งเดิมของผู้คนต่างจังหวัด ที่มีความผูกพัน เอื้ออาทร ดูแลกันที่ติดมากับวิถีชีวิต จึง ทำให้ชุมชนอยู่เจริญเป็นชุมชนที่แตกต่างจากชุมชนเมือง ในเขตพื้นที่อื่น ๆ ที่เป็นชุมชนที่เกิดจากเมืองอย่างเดียว จึงนับเป็นทุนทางสังคมที่มีลักษณะที่สำคัญ เมื่อชุมชนทั้ง สี่ภาคมาอาศัยอยู่ด้วยกันจึงทำให้วัฒนธรรมต่างถิ่นต่าง พื้นที่ที่ผู้คนนำมา ทำให้ในชุมชนมีวัฒนธรรมที่หลากหลาย แต่ทุกคนเป็นแนวร่วมในการดำรงไว้เพื่อวัฒนธรรม แต่ละภูมิภาคในทัศนะของผู้นำชุมชนยังชี้ให้เห็นว่า การ เป็นชุมชนระดับรายได้ปานกลางหรือมีรายได้ไม่แตกต่าง กันมากการขอความร่วมมือใด ๆ จากผู้คนของชุมชนใน พื้นที่ ถือว่าได้รับความร่วมมือที่ดีกว่าชุมชนอื่นๆ ที่เป็นชุมชนหาเช้ากินค่ำที่สมาชิกในชุมชนต้องคำนึงถึง ปากท้อง การหารายได้มาดูแลครอบครัวในแต่ละวัน จึง มักไม่สนใจที่จะดูแลคนอื่น ๆ ในชุมชนจึงขาดความร่วมมือในการบริหารจัดการชุมชน ส่วนชุมชนที่มีรายได้สูง มีบ้านราคาสูง ๆ ชุมชนเหล่านั้นจะใช้เงินเป็นตัวตั้งทุก อย่างจะว่าจ้างโดยใช้เงินเพื่อให้สำเร็จตามตัวเองต้องการ หรือทุกอย่างซื้อหมดคนในบ้านเป็นเจ้านาย กระบวนการ กลุ่มเกิดได้จากการใช้เงินอย่างเดียว ชุมชนลักษณะนี้ จะไม่ค่อยสนใจการร่วมรับผิดชอบในการบริหารจัดการ ชุมชนมากนัก ต่างคนต่างอยู่ จึงนับได้ว่าชุมชนอยู่เจริญ ที่เป็นชุมชนที่มีรายได้ปานกลางนี้จะมีศักดิ์ศรีของตน ไม่ต้องซื้อคนมาร่วมกันทำงานทุกคนมี Spirit ที่จะร่วม กันพัฒนาชุมชนของตนเอง จึงนับได้ว่าชุมชนอยู่เจริญ เป็นชุมชนที่มีทุนทางสังคมที่แตกต่างจากชุมชนอื่นใน เขตเมืองทั่วไป แต่อย่างไรก็ตามเงื่อนไขดังกล่าวนี้อาจ

เกิดขึ้นเฉพาะชุมชนอยู่เจริญ ในชุมชนอื่น ๆ ที่เป็นชุมชน ของผู้มีรายได้สูงอีกทั้งชุมชนที่มีรายได้ต่ำหรือชุมชนหา เช้ากินค่ำซึ่งมีบริบทที่แตกต่างจากชุมชนอยู่เจริญอาจไม่ เป็นไปตามเงื่อนไขนี้ได้

2. การมีทีมงานหรือกลุ่มแกนนำทั้งประชน ชุมชน กรรมการชุมชนที่มีความพร้อม อุทิศตน และมี จิตอาสาสูง โดยประชาชนชุมชนให้ความเห็นว่า จะสร้าง การกิจของคณะกรรมการชุมชนให้เป็นการกิจของสถาบัน มากกว่าตัวบุคคล เนื่องจากบุคคลจะเปลี่ยนไปตามวาระ แต่รูปแบบการบริหารโดยผ่านคณะกรรมการชุมชนจะ คงยังอยู่อย่างยั่งยืน คณะกรรมการชุมชนจึงเป็นหน่วย ของสังคม ที่กลั่นกรองคนที่มีความรับผิดชอบในชุมชน มาร่วมกันบริหารจัดการชุมชน คนที่เข้ามาอยู่จำต้อง พัฒนาตนเองให้ร่วมทำงานกับคนอื่น ๆ ได้หากฝีมือไม่ ดีคนผู้นั้นจะต้องพิจารณาตัวเอง ว่าตนไม่ใช่มาอยู่ในที่ ที่ไม่เหมาะสมกับตนเองอีกต่อไป คณะกรรมการชุมชน จึงเป็นหน่วยของสังคมที่มีความเข้มแข็ง เป็นสถาบัน ที่ใคร ๆ ในชุมชนพูดถึงโดยไม่ยึดถือตัวบุคคล แต่หาก คณะกรรมการชุมชนคนใดจะมีฝีมือจนประชาชนยอมรับ เฉพาะตัวก็ถือเป็นผลงานของส่วนตัวของตนเองไป

3. มีกระบวนการกลุ่มของประชาชนที่ร่วมกัน ทำงานต่อกรณีมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาในภาวะ วิกฤต ซึ่งในอดีตประชาชนชี้แจงว่าชุมชนอยู่เจริญ ประชาชนให้ความสนใจในกิจกรรมตามลักษณะหรือ ประเภทของกิจกรรม หากเป็นกิจกรรมเฉพาะ การมี ส่วนร่วมของประชาชนจะน้อย แต่หากเป็นกิจกรรมทาง ศาสนา ความเชื่อ กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสถาบันพระ มหากษัตริย์ และกิจกรรมประเพณีของชุมชน (เช่น งาน ปีใหม่ งานทำบุญกลางบ้านช่วงเดือนกันยายนของทุกปี) ประชาชนจะมีส่วนร่วมมากกว่าปกติ

4. มีภาคีอื่นๆ ใกล้เคียงชุมชนหนุนเสริม หาก เกิดปัญหาใด ๆ ก็สามารถขอความร่วมมือหรือขอความ สนับสนุนได้ แต่ทั้งนี้อยู่ที่ศักยภาพของชุมชนที่สามารถ ประสานความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆ เหล่านี้ด้วย

5. ความเป็นชุมชนที่มีน้ำหนึ่งใจเดียวกัน หรือ มีความสามัคคีร่วมแรงร่วมใจในการแก้ปัญหาของ ประชาชนในชุมชน โดยประธานชุมชนชี้ให้เห็นว่า การ เอื้ออาทรของคนในชุมชนโดยเฉพาะชุมชนอยู่เจริญ ผู้ ที่มาอยู่อาศัยในชุมชน เป็นคนต่างจังหวัดหรือภูมิภาค ต่าง ๆ เป็นชุมชนของคนสี่ภาคที่มาอาศัยอยู่ด้วยกันที่ มีความเป็นอัตลักษณ์ของแต่ละภูมิภาค ทำให้เกิดวิถี ชีวิตหรือวัฒนธรรมของภูมิภาคต่าง ๆ เป็นวัฒนธรรม สืบทอดในชุมชน ซึ่งส่งผลต่อวิถีชีวิตจากคนภูมิภาคสืบ ต่อคนเมืองที่ยังคงไว้ ซึ่งอัตลักษณ์ของการเอื้ออาทร ดูแล เอาใจใส่ซึ่งกันและกัน

ส่วนทรัพยากรทางด้านงบประมาณ ซึ่งถือเป็น ทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการชุมชนที่สำคัญอย่าง หนึ่ง ประธานชุมชนได้ให้รายละเอียดว่า ค่าใช้จ่ายเพื่อค่า สาธารณูปโภคต่าง ๆ ในชุมชน จะมีการเก็บค่าธรรมเนียม เป็นรายครอบครัว เดือนละ 100 บาทต่อครอบครัว แต่ เงินส่วนนี้ก็ใช้จ่ายแทบไม่พอเพื่อค่าใช้จ่ายส่วนกลาง ต่าง ๆ เช่น ค่ารักษาความปลอดภัย (รปภ.) ค่าไฟฟ้า สาธารณะ ค่าเก็บขยะ หรืออื่นๆ นอกจากนี้สำนักงาน เขตได้สนับสนุนค่าใช้จ่ายเป็นรายเดือน เดือนละ 5,000 บาท หากชุมชนเป็นชุมชนเข้มแข็งที่ประธานชุมชนและ คณะกรรมการชุมชนมีการประชุมกันอย่างต่อเนื่อง โดย ชุมชนอยู่เจริญจะมีการประชุมทุกเดือน อีกทั้งมีงบสภา

กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นงบประมาณเพื่อการพัฒนา ท้องถิ่นหากชุมชนประสบกับปัญหาใดๆ รวมทั้งปัญหา โครงสร้างพื้นฐาน กรุงเทพมหานครก็จัดสรรงบประมาณ การตามความเหมาะสม ตามความจำเป็นของแต่ละ ชุมชน โดยเกลี้ยตามความสำคัญในแต่ละชุมชนเป็นที่ นำสังเกตว่า งบประมาณในการบริหารจัดการชุมชนของ ชุมชนอยู่เจริญบังเกิดขึ้นจากการบริหารจัดการที่ทำให้ เกิดรายได้ โดยเกิดจากกองทุนขยะรีไซเคิล ซึ่งขยะใน ชุมชนเคยทำให้เกิดรายได้เฉลี่ยเดือนละ 30,000 บาท และมีกองทุนสะสมประมาณ 100,000 บาท เพื่อนำไว้ ใช้เพื่อการบริหารจัดการชุมชนโดยกองทุนเดิมที่มีอยู่ก็ นำไปใช้ในการกอบกู้วิกฤตน้ำท่วมด้วยเช่นกัน

นอกจากนี้ ประธานชุมชนยังอาศัยความเป็น เมืองหรือกรุงเทพมหานครที่เป็นศูนย์รวมของหน่วยงาน ต่าง ๆ แม้จะไม่ใช่หน่วยงานที่จะจัดสรรงบประมาณให้ กับชุมชนโดยตรง แต่ก็มี การเสนอโครงการและขอ งบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กิจกรรมการ ต่อต้านยาเสพติด ของบสนับสนุนจากสำนักงานส่งเสริม คุณภาพ (สสส.) และกองปราบปรามยาเสพติด สำนักงาน ตำรวจแห่งชาติ และของบประมาณสนับสนุนในกิจกรรม อื่นๆ จากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรม โดย เฉลี่ยได้งบประมาณที่เป็นรูปแบบต่างๆ ทั้งที่เป็นเงินและ อุปกรณ์รวมเฉลี่ยปีละประมาณ 5 แสนบาท

ภาพที่ 3 พลังของคนในชุมชนเพื่อการช่วยเหลือในภาวะวิกฤตน้ำท่วมเมื่อปี พ.ศ.2554

การกอบกู้วิกฤตน้ำท่วมที่เกิดขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2554 ในทัศนะของรองประธานชุมชนและกรรมการชุมชนได้ชี้ให้เห็นว่าชุมชนอยู่เจริญสามารถกอบกู้วิกฤตปัญหาได้นั้นเกิดจากปัจจัยที่สำคัญคือ

1. ผู้นำชุมชนมีความตั้งใจสูงในการเป็นผู้นำเพื่อการต่อสู้กับปัญหาหรือวิกฤต เป็นผู้รับผิดชอบงานสูง ปฏิบัติงานในช่วงเกิดภาวะวิกฤตตลอด 24 ชั่วโมง สามารถวางแผนจัดการเพื่อแก้ปัญหาในรายละเอียดของงานแต่ละด้านได้ โดยผู้นำมีหลักจิตวิทยาในการปกครองที่ดี

2. ประชาชนหรือผู้อยู่อาศัยในชุมชน มีความร่วมมือทั้งการร่วมแรงกาย แรงใจต่างๆ ทั้งการช่วยการบริจาคทรัพย์สิน เงินทอง เพื่อการดูแลชุมชน อีกทั้งยังนำศักยภาพของตนเองมาใช้เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาในด้านต่างๆ *ให้กับชุมชนโดยคนในชุมชนมีความรู้* ความสามารถในหลากหลายสาขา ทำให้เกิดศักยภาพในการแก้ปัญหาในแต่ละสาขา ตามความรู้ ความสามารถ เช่น การออกแบบการป้องกันน้ำท่วมชุมชน มีวิศวกรของหมู่บ้าน การดูแลปัญหาขยะมูลฝอย เป็นอาจารย์จากมหาวิทยาลัย เป็นต้น

3. ประชาชนในชุมชนมีความสามัคคี มีน้ำหนึ่งใจเดียวกัน

ส่วนทัศนะของลูกบ้านหรือประชาชนในชุมชนชี้ให้เห็นว่าการกอบกู้วิกฤตปัญหาอุทกภัยปี พ.ศ.2554 ของชุมชนประสบความสำเร็จได้เกิดขึ้นจากปัจจัยที่สำคัญคือ

1. ประธานชุมชนมีความรับผิดชอบ ดูแลจัดการปัญหาได้ดี

2. ลูกบ้านมีความเสียสละ ช่วยเหลือ ดูแลกัน แบ่งปันสิ่งของ อาหารให้กันและกัน

จากผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าชุมชนอยู่เจริญสามารถจัดการอุทกภัยปี พ.ศ. 2554 ได้นั้นมีปัจจัยที่สำคัญที่สอดคล้องกันระหว่างผู้นำชุมชนคณะกรรมการชุมชนและประชาชนหรือผู้อยู่อาศัยในชุมชนคือ

1. การมีผู้นำชุมชนที่เข้มแข็ง รับผิดชอบ มีการสร้างเครือข่ายสังคมจากภายนอกชุมชนเพื่อช่วยเหลือชุมชน และเมื่อพิจารณาถึงศักยภาพความเป็นผู้นำ จากการสัมภาษณ์การเป็นผู้นำชุมชนที่แตกต่างจากชุมชนอื่นนั้น ประธานชุมชนให้ข้อมูลว่าตัวเอง ได้รับการเลือกตั้งจากลูกบ้านให้ดำรงตำแหน่งเป็นประธานชุมชน นับถึงวาระปัจจุบันเป็นวาระที่ 4 (วาระละ 2 ปี) โดยพยายามปฏิบัติตนทุกอย่างให้เป็นต้นแบบแก่ประชาชน ได้ปฏิบัติตามมาตรฐานของประธานชุมชน ตามนโยบายของกรุงเทพมหานคร และเป็นไปตามข้อตกลงของกลุ่มหรือกรรมการชุมชนที่ได้กำหนดขึ้น ซึ่งได้พยายามทำให้เป็นมาตรฐานการบริหารจัดการชุมชนจนเป็นที่ยอมรับและการนับถือจากชุมชน โดยมีแนวคิดในการปฏิบัติตนเพื่อเป็นผู้นำชุมชนโดย “ยึดมาตรฐานของกรุงเทพมหานคร + มาตรฐานของชาวบ้าน + มาตรฐานของตนเอง แล้วบูรณาการ” ซึ่งการบริหารจัดการชุมชน ประธานชุมชนกล่าวว่า “งานบริหารจัดการชุมชนจะบังคับบัญชาโดยการขึ้นไม่ได้ ตัวเราเองต้องทำทุกอย่างตั้งแต่การโรงจนถึงผู้ใหญ่เพื่อให้ทุกคนในชุมชนร่วมกันทำงาน” โดยเขาบอกให้รู้ว่า “มุมมองในการบริหารจัดการชุมชนของผมต้องแตกต่างจากผู้นำอื่น ๆ เช่นการมองเห็นทุกคนทั่วไปอาจมองเหรียญ 1 ด้าน หรือ 2 ด้าน คือด้านหัวหรือก้อย แต่ตัวผมเองจะมองเหรียญเป็น 3 ด้าน ทั้งด้านหัว ด้านก้อยและสันเหรียญ จึงทำให้มองปัญหาใด ๆ จะมองได้ทะลุหรือครอบคลุมรายละเอียดได้มากกว่าซึ่งเมื่อนั่งบริหารหัวโตะจะมองด้านใดด้านหนึ่งไม่ได้ เหมือนผู้นำชุมชนคนเดิม ๆ อีกทั้งหลักการบริหารจะใช้การรอมชอมมากกว่าจะใช้กฎเกณฑ์บังคับอย่างเดียว

2. คนในชุมชนใช้ศักยภาพของตนเองเพื่อการช่วยเหลือชุมชนตามความถนัดหรืออาชีพของตนเอง ทั้งการกำจัดขยะของชุมชน โดยลูกบ้านที่เป็นอาจารย์จากมหาวิทยาลัย การออกแบบกำแพงกันน้ำจากวิศวกรในชุมชน หรือการดูแลผู้สูงอายุหรือผู้เจ็บป่วยเพื่อการ

เคลื่อนย้ายในช่วงน้ำท่วม จากลูกบ้านผู้มีอาชีพเป็นพยาบาล เป็นต้น

3. การมีส่วนร่วมของกลุ่มในการจัดการปัญหา ทั้งระดับประธานชุมชน กรรมการชุมชน และประชาชน ในชุมชน

4. การมีความสามัคคีมีน้ำหนึ่งใจเดียวกันของประชาชนในชุมชน การแสดงออกถึงความเป็นเจ้าของร่วมกันของคนในชุมชน

5. การมีเครือข่ายชุมชนทั้งภายในและภายนอกชุมชนที่ช่วยกันดูแลรับผิดชอบชุมชนร่วมกัน เช่น ผู้มีอาชีพพิมพ์มอเตอร์ไซค์รับจ้าง ก็เป็นเครือข่ายภายในชุมชน เพื่อสอดส่องดูแลระบบความปลอดภัยของชุมชน ส่วนเครือข่ายสังคมภายนอกก็เป็นภาคีหุ้นส่วนที่คอยช่วยเหลือชุมชนในช่วงเกิดปัญหา

ซึ่งจากความสำเร็จในการกอบกู้วิกฤตต้องอาศัยปัจจัยข้างต้นนี้แล้ว หากพิจารณาถึงปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องด้วยแล้ว พบว่าชุมชนอยู่เจริญยังมีปัจจัยที่เอื้อให้เป็นชุมชนตัวอย่างในการจัดการเพื่อการแก้ปัญหาวิกฤตที่เกิดขึ้นได้นั้นมีปัจจัยสนับสนุนที่สำคัญคือ

1. ทูทางสังคมของชุมชน

โดยชุมชนอยู่เจริญเป็นชุมชนในเขตเมืองที่เป็นชุมชนรายได้ระดับกลาง ที่ผู้คนมาจากต่างถิ่นทั้งสี่ภาค

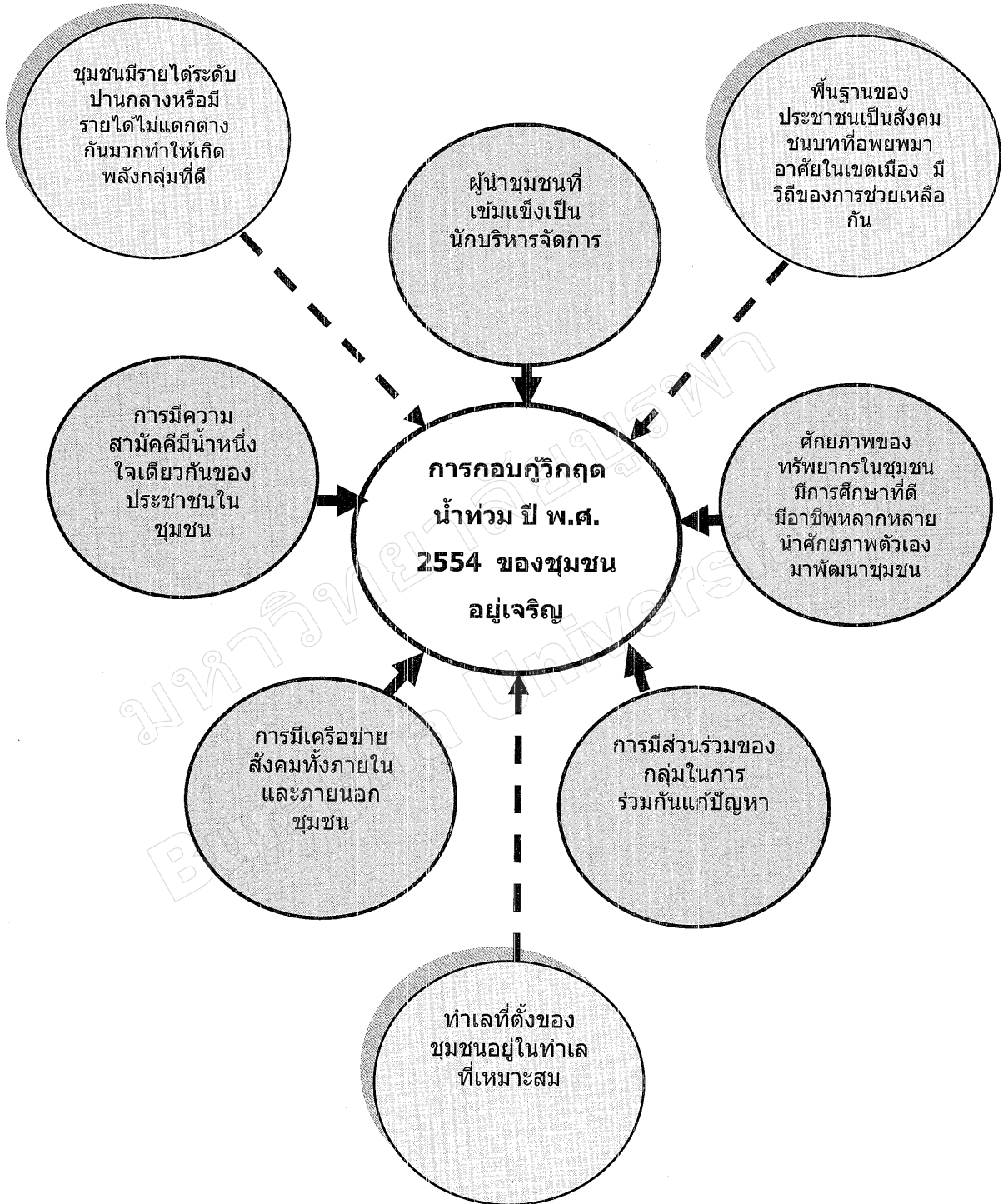
ทำให้มีวิถีชีวิตของคนต่างจังหวัดที่มีวัฒนธรรม วิถีชีวิตของการเอื้ออาทร การดูแลกันของคนในชุมชน เปรียบเสมือนเครือญาติ อีกทั้งชุมชนจะมีความเชื่อเรื่องศาสนา มีพิธีการทำบุญเป็นเรื่องยึดเหนี่ยวทางจิตใจ ทำให้เกิดการรวมกลุ่มของคนในชุมชนจากการเข้าร่วมพิธีกรรม กิจกรรมต่างๆ ของชุมชน

นอกจากนี้ในชุมชนประชาชนมีการศึกษาดี หรือเป็นคนที่มีความรู้ความสามารถ จึงสามารถนำศักยภาพมาช่วยเหลือชุมชน อีกทั้งในชุมชนก็มีภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือผู้อาวุโสทางชุมชนที่ได้ให้คำปรึกษาในด้านต่างๆ เพื่อการบริหารจัดการชุมชน

2. ทูทรัพย์ากรของชุมชน

ชุมชนอยู่เจริญตั้งอยู่ในเขตเมืองหลวงและมีทำเลที่ตั้งที่ดี มีการจัดสรรงบประมาณมาจากภาครัฐหรือกรุงเทพมหานครบางส่วน แต่การบริหารจัดการชุมชนโดยการพัฒนาโครงการที่ทำให้เกิดรายได้แก่ชุมชน เช่น โครงการขยะรีไซเคิล ทำให้เกิดรายได้เฉลี่ยเดือนละ 30,000 บาท นับเป็นกิจกรรมที่สร้างทุนเพื่อเป็นทรัพยากรในการบริหารจัดการชุมชนได้

จากปัจจัยความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาอุทกภัย ปี พ.ศ. 2554 ของชุมชนอยู่เจริญ สามารถเขียนโมเดล แสดงให้เห็นได้ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลสำเร็จต่อการกอบกู้วิกฤตอุทกภัยปี พ.ศ.2554 ของชุมชนอยู่เจริญ เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร

หมายเหตุ ปัจจัยหลัก
 ปัจจัยเสริม

จากผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า ชุมชนอยู่เจริญ มีกระบวนการจัดการตนเองของชุมชนเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ทั้งบุคคล กลุ่ม หรือองค์กรชุมชนได้ใช้ศักยภาพหรือความสามารถเพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงชุมชน โดยเมื่อเกิดปัญหาอุทกภัย ชุมชนอยู่เจริญสามารถจัดการปัญหาได้ดี และเป็นรูปธรรมเหมาะสมกับสภาพของชุมชน โดยมีปัจจัยที่สำคัญ คือศักยภาพของผู้นำชุมชนในการใช้แนวคิด เพื่อสร้างกระบวนการจัดการปัญหา โดยใช้ทรัพยากรภายในและภายนอกชุมชน อีกทั้งมีการสร้างโครงการเพื่อให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนต่อการร่วมแก้ไขปัญหาในแต่ละเรื่อง ในแต่ละวัน หรือในแต่ละเหตุการณ์ ซึ่งในกระบวนการจัดการ ศักยภาพของผู้นำชุมชนมีการใช้เครือข่ายของสังคมเพื่อการจัดการปัญหาบรรลุดตามเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ ไพรัตน์ เดชะรินทร์(2554) ที่กล่าวว่า กระบวนการจัดการตนเองของชุมชน เป็นคนในชุมชน กลุ่มองค์กรที่มีการกระทำร่วมกัน และมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผนในการแก้ปัญหา หรือมีวิวิธวิธีพัฒนาชุมชนของตนเองเพื่อนำไปสู่ การพึ่งตนเองได้ด้วยกำลังความรู้พลังความคิด และพลังความสามารถรวมทั้งทรัพยากรที่มีอยู่ภายในชุมชน หรืออาจใช้ทรัพยากรจากพลังภายนอกชุมชน เพื่อให้ชุมชนของตนเองมีความสามารถ มีพลังชุมชนที่จะจัดการชุมชนของตนเองได้

โกวิท พวงงาม (2551) ได้ชี้ให้เห็นว่า ความเจริญก้าวหน้าของการพัฒนานั้น ต้องอาศัยการรวมกลุ่มและการทำงานในกลุ่ม การทำงานเป็นกลุ่มนั้นเป็นทักษะที่สำคัญมากอย่างหนึ่งซึ่งจำเป็นต้องอาศัยการเรียนรู้ เพราะกลุ่มจะได้ผลดีแค่ไหนก็ขึ้นอยู่กับความรู้ความ

เข้าใจในพฤติกรรมของคนที่อยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม เพราะแต่ละคนก็มีความคิดเห็น ประสบการณ์ที่แตกต่างกัน เมื่อรวมกลุ่มกันก็จะเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ในการแก้ปัญหาชุมชนอยู่เจริญ นับเป็นความสำเร็จที่เกิดขึ้นที่เกิดจากพลังของคนในชุมชนทั้งประชาชนชุมชน กรรมการชุมชน และประชาชนในชุมชน ซึ่งจะเห็นได้ว่าการป้องกันและการแก้ไขปัญหา บทบาทของภาครัฐไม่ได้มีส่วนต่อการจัดการปัญหาของชุมชน แต่ในทางกลับกันเมื่อภาครัฐต้องการป้องกันและแก้ไขปัญหาในเชิงภาพรวมของพื้นที่ก็มีการส่งการให้บางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาจัดการปัญหาในพื้นที่ โดยขาดความมีส่วนร่วมจากภาคประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ ซึ่งส่งผลต่อความขัดแย้งในการจัดการปัญหา ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่า การแก้ปัญหาใด ๆ ที่เกิดขึ้นของชุมชนต้องอาศัยภาคีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ จึงต้องสร้างเวทีของการแลกเปลี่ยน ความเข้าใจในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ร่วมกันจะทำให้การจัดการปัญหาของชุมชนเป็นที่พึงประสงค์ของทุกภาคีที่เกี่ยวข้อง

2. ในการบริหารจัดการชุมชน โดยเฉพาะในภาวะวิกฤตใด ๆ ย่อมขึ้นอยู่กับบริบทของชุมชน ทุนทางสังคม ทุนทรัพยากรของชุมชน แม้กระทั่งงบประมาณเพื่อการจัดการที่แตกต่างกัน แต่ทำให้เกิดบรรลุดเป้าหมายได้เช่นกัน การที่ชุมชนอยู่เจริญประสบความสำเร็จเพราะมีปัจจัย หลายอย่างที่มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของชุมชนอยู่เจริญ แต่หลักการหลายๆ ประการ ชุมชนอื่น ๆ ก็สามารถนำไปใช้ประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดการพัฒนาชุมชนให้มีความเข้มแข็ง และบรรลุดเป้าหมายตามที่ชุมชนนั้น ๆ ต้องการได้เช่นกัน

เอกสารอ้างอิง

โกวิทย์ พวงงาม. (2551). *การจัดการตนเองของชุมชนและท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.

ไพรัตน์ เดชะรินทร์. (2524). *การพัฒนาชนบท*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

วิกิพีเดีย. (2555). *อุทกภัยในประเทศไทย*. สืบค้นเมื่อวันที่ 21 เมษายน 2555, เข้าถึงได้จาก

www.th.wikipedia.org/wiki/

สมหมาย แจ่มกระจ่าง, ศรีวรรณ ยอดนิล และพีระพงษ์ สุดประเสริฐ. (2551). การเสริมสร้างการมี

ส่วนร่วมของประชาชน: กรณีศึกษาการจัดทำแผนชุมชนเทศบาลตำบลบางพระ จังหวัด

ชลบุรี (Public Participation Encouragement : A Case Study of Community Planning at

Bangpra District municipality, Chonburi Province. *วารสารการศึกษาและการพัฒนาสังคม*,

4(2), 33-50.

Slideshare. (2555). สืบค้นเมื่อวันที่ 27 เมษายน 2555, เข้าถึงได้จาก www.Slideshare.net/FishFly/system-theory